

MESTRES DE L'ESCOLANIA DE MONTSERRAT. Vol. XII. NARCÍS CASANOVES. OBRES COMPLETES, II.- Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.- Monestir de Montserrat. M.CM.LXXXVII, xij + 148 p.

Amb aquest nou volum, el P. Daniel Codina reprèn la publicació de les obres completes del P. Narcís Casanoves (1747-1799) que, amb el P. Anselm Viola (1738-1798) representa la tendència musical classicitzant a Montserrat.

Les obres transcrits i editades amb cura, comprenen un bloc coherent de producció litúrgica pertanyent a les Vespres: Salm i *Magnificat*, a més d'una interessant Lletania *Lauretana*. El P. Daniel Codina agrupa tot un joc de Vespres, d'acord amb els mss. 1 (datat a 1787) i 2680 de l'arxiu de música montserratina, a més de tres salms esparsos (*Laudate pueri*, per a Tiple, Contralt i Acompanyament, *Beati omnes*, per a Tiple 1/2, Baix i Acompanyament, datat a 1789, i un altre *Laudate pueri* a 7, amb violins i trompes, datat el 1786), tres *Magnificat* a 5 i la Lletania a 5.

Mirades en conjunt, hom s'adona de la bonesa artística d'aquestes composicions, que confirmen tot el que fins ara coneixem del P. Narcís Casanoves. Tanmateix, el repertori publicat en el present volum, palesa com al segle XVIII els nostres compositors intercanviaven sovint els tres estils (eclesiàstic, camerístic i teatral) i les dues pràctiques (polifonia contrapuntística i melodia acompanyada), fent-

ne un tot coherent que arriba a definir l'estructura del llenguatge musical de tota aquesta època.

Per altra banda, hom s'adona del compromís estètic del compositor, especialment per l'assumpció de l'estil *galant*, que envai tota la música europea d'aquest temps, a desgrat dels teòrics conservadors i de la tutela de l'Església; també s'evidencia el préstec italià, pel que fa a l'escriptura de les veus, i àdhuc de certs trets de l'escola de Mannheim, palesos en el llenguatge instrumental del *Laudate pueri* a 7.

Mentre que les Vespres a 7 posseeixen un caràcter funcional, amb una escriptura pràcticament homòfona i amb l'alternança dels versets polifònics amb el cant pla, les altres obres, més agençades segons el gust de l'època, desperten la nostra atenció perquè ens mostren alguns dels extrems apuntats més amunt: així la pervivència coetània de l'estil concertat i l'imitatiu als salms *Laudate pueri* i *Beati omnes* (p. 41 i 52, respectivament), sobretot en els versicles *Qui habitare* (p. 47, c. 105 i següents) i *Pacem super Israel* (p. 57, c. 51 i següents); el revestiment instrumental avançat al *Laudate pueri* a 7 (p. 61), que s'evidencia particularment a les trompes, i contrasta amb la denominació de «continu» a l'acompanyament, que per inèrcia apareix a bona part de la música europea de l'era clàssica; presència d'arquetipus retòrics anteriors en l'abillament semàntic de frases com *Dispersit superbos* o *Deposuit potentes de sede* als tres *Magnificat* a 5, o el curiós equilibri assolit en la puïxança de la part del Tiple solista a l'esplèndida Lletania a 5.

La breu introducció i l'aparat crític confirmen el bon treball dut a terme pel P. Daniel Codina, del qual esperem que continuï en la tasca de descoberta i publicació de les obres dels mestres montserratins d'altres temps.

Francesc Bonastre

Antonio MARTÍN MORENO.
Historia de la Música Española.
4. Siglo XVIII. Alianza Editorial,
Madrid, 1985. 504 p.

Dins dels 7 volums dedicats a la Història de la música espanyola, publicada per Alianza Editorial, Antonio Martín Moreno, professor de Musicologia de la Universitat de Granada, ha desenvolupat l'estudi referent a la música del segle XVIII. Era d'esperar que aquest tema anés a parar a les seves mans, atesa la dedicació de l'autor a la recerca d'aquest important període de la música hispànica: la seva tesi doctoral sobre Feijóo i les ideologies musicals coetànies, els importants treballs teòrics referents a Roel del Río i Valls, així com l'estudi compostiu dels Duron, Literes i d'altres, amb acurades transcripcions i edicions musicals, constituïen una base important per a poder dur a terme, amb bon encert, la present comesa.

L'obra es divideix en quatre parts: la música eclesiàstica, la música de cambra, la teatral i la teòrica. Els tres

primers apartats corresponen als tres estils que s'imposaren arreu d'Europa en el segle XVII i que en el XVIII, com molt bé assenyala l'autor, malgrat el manteniment de llur constitució primigènia, s'interrelacionaren mútuament en un complex procés d'òsmosi, la qual cosa fa que el llenguatge musical hispànic s'enriqueixi i es flexibilitzi, a la vegada que provoca unió de polèmiques sobre la bona estètica i funcional d'aquest procediment; a aquest darrer apartat és dedicada la quarta part del llibre, en la qual s'examinen i es palesen els criteris de conservadurisme i progressisme que encunyaren el tarannà complex i de vegades contradictori de la música hispànica del segle XVIII.

Moltes vegades s'ha acusat a la nostra musicologia de manca de sentit global; doncs bé, l'obra del prof. Martín Moreno no solament el posseeix, sinó que cerca tots els camins possibles per a la seva justificació, des del propi *métier* compositiu fins a les pregones raons polítiques, socials i econòmiques que configuraren el dens panorama de la música d'aquesta centúria. La immensa allau de dades ofertes per l'autor res no tenen a veure amb l'historicisme a ultrança, sinó que forneixen el material necessari per a interpretar el fet musical. Cal que hom sigui conscient que durant molt de temps, fins que no s'arribi a un coneixement exhaustiu d'aquestes dades, res definitiu es podrà dir de la nostra música, la qual es troba en general, en una fase de recerca operativa. El risc d'elaborar hipòtesis globalitzadores és ací totalment calculat, i com ja reconeix l'autor, fins que no sigui transcrita tota aquesta música,